

Alþingi
Erindi nr. P /27/283
komudagur 29.11.2001

Umhverfisnefnd Alþingis
Pórshamri v/ Templarasund
150 Reykjavík

28. nóvember 2001

Náttúruverndarráð hefur fjallað um frumvarp til laga um breytingu á lögum um náttúruvernd, nr. 44/1999. Þess ber að geta að umhverfisráðherra óskaði eftir álitum ráðsins á undirbúningsstigi málsins og fylgir það hér með. Rétt er að vekja athygli Umhverfisnefndar á að síðasta náttúruverndarþing ályktaði að Náttúruverndarráð ætti að starfa áfram og að núverandi skipan þess væri heppileg.

Náttúruverndarráð telur jákvætt að náttúruverndarþing fái viðtækara og öflugra hlutverk með því sem nefnt verður umhverfisþing. Náttúruverndarráð leggur áherslu á að aukið umfang slíks þings megi ekki verða til þess að náttúruverndarmál fái þar minna vægi. Ráðið telur nauðsynlegt að fulltrúar stofnana, nefnda og samtaka á sviði náttúruverndar komi að undirbúningi þingsins og minnir á að undirbúningur náttúruverndarþings er eitt af verkefnum Náttúruverndarráðs í samráði við umhverfisráðuneytið. Nauðsynlegt er að skilgreina hverjir hafa atkvæðisrétt og tillögurétt á umhverfisþingi líkt og gert er í 10. gr. gildandi laga um náttúruvernd.

Náttúruverndarráð lýsir eindregnum stuðningi við áform um að styrkja samskipti stjórnvalda og frjálsra félagasamtaka sem láta sig náttúruvernd og umhverfismál varða. Í samstarfsyfirlýsingu umhverfisráðuneytisins og frjálsra félagasamtaka eru frjáls félagasamtök og umhverfissamtök skilgreind. Náttúruverndarráð telur mikilvægt að efla fjárhagslegan stuðning við þau samtök sem falla undir þær skilgreiningar og leggur til að fyrrnefndar skilgreiningar verði felldar inn í frumvarpið.

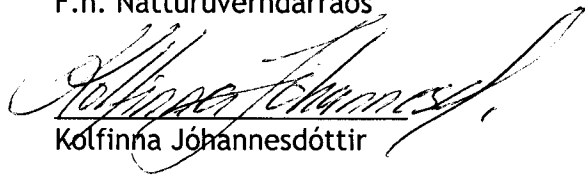
Náttúruverndarráð varar við því að Náttúruverndarráð verði lagt niður án þess að önnur hliðstæð stofnun eða ráð komi í staðinn. Ráðið telur mjög mikilvægt að áfram starfi stjórnskipað ráð á sviði náttúruverndar sem stjórnvöld og almenningur geti leitað umsagna og ráðgjafar hjá. Frjáls félagasamtök geta ekki komið í stað stjórnskipaðs ráðs og hafa að mörgu leyti öðru hlutverki að gegna, s.br. umsögn Náttúruverndarráðs frá 7. des. 2000 (sjá meðfylgjandi skjal).

Í ljósi aukins hlutverks frjálsra félagasamtaka við mótun stefnu og ákvarðanatöku í málum er varða umhverfis- og náttúruverndarmál telur Náttúruverndarráð tímabært að endurskoða samsetningu ráðsins, t.a.m. í þá veru að eingöngu verði um tilnefningar í það að ræða, og jafnframt að staða þess sem stjórnskipaðs ráðs verði styrkt. Bent er á mikilvægi þess að til sé vettvangur þar sem ólíkir aðilar sem láta sig náttúruvernd varða hafi samráð. Í þessu sambandi vill ráðið einnig benda á að með tilkomu Árósasamningsins má ætla að auknar skyldur leggist á herðar stjórnskipaðra ráða og nefnda (Governmental Organisations) og að það ráðgjafarhlutverk sem þeim er þegar ætlað samkvæmt lögum muni aukast.

Náttúruverndarráð leggur til að komið verði á skilvirkum tengslum milli ráðsins og Náttúruverndar ríkisins. Frá 1999 hefur engin stjórn verið yfir Náttúruvernd ríkisins heldur heyrir forstjóri beint undir umhverfisráðherra. Ráðið telur það styrkja náttúruvernd á Íslandi að koma á nánara samstarfi þessara aðila.

Í 11. gr. frumvarpsins er lagt til að Friðlýsingarsjóður verði lagður niður. Náttúruverndarráð leggur áherslu á að koma þurfi á sambærilegum sjóði sem fengi árlega föst skilgreind framlög. Tilgangur þessa sjóðs verði að skapa áframhaldandi og aukið svigrúm fyrir einstaklinga, samtök eða sveitarfélög sem vinna að friðlýsingu og verndun náttúrunnar. Í slíkan sjóð gætu þeir sótt sem þyrftu mótframlag til friðlýsingar, náttúruverndar eða hyggðu á umbætur og uppbyggingu á einstökum svæðum.

F.h. Náttúruverndarráðs

Kólfína Jóhannesdóttir

Umhverfissráðuneytið
Siv Friðleifsdóttir
Vonarstræti 4
150 Reykjavík

7. desember 2000

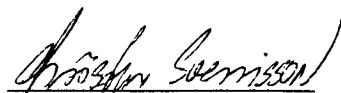
Náttúruverndarráð hefur fjallað um erindi umhverfissráðuneytisins, frá 16. nóvember s.l., þar sem óskað er eftir afstöðu ráðsins vegna tillagna Árna Bragasonar, forstjóra Náttúruverndar ríkisins. Árni heldur því m.a. fram að "öflug frjáls félagasamtök hafi tekið við hlutverki því sem ráðinu hefur verið ætlað" án þess að rökstyðja það frekar. Jafnframt veltir ráðuneytið upp þeirri spurningu hvort mögulegt sé að vaxandi styrkur frjálsra félagasamtaka hafi gert starfsemi ráðsins óþarfa.

Náttúruverndarráð telur að frjáls félagasamtök geti ekki yfirtekið störf stjórnskipaðra ráða og nefnda. Samkvæmt 9 gr. laga um náttúruvernd nr. 44/1999 skal Náttúruverndarráð stuðla að náttúruvernd og vera umhverfissráðherra, Náttúruvernd ríkisins og öðrum stjórnvöldum til ráðgjafar um náttúruverndarmál. Náttúruverndarráði er þannig ætlað að miðla þekkingu á umhverfis- og náttúruverndarmálum til stjórnvalda og einnig til almennings. Náttúruverndarráði ber að veita almenningi faglegar upplýsingar til að tryggja réttláta meðferð í umhverfismálum. Með tilkomu Árórsarsamningsins má ætla að sá þáttur verði umsvifameiri.

Náttúruverndarráð minnir á að ofangreindar hugmyndir komu til umræðu á síðasta Náttúruverndarþingi en þar var svohljóðandi ályktun samþykkt:

Náttúruverndarþing telur að Náttúruverndarráð hafi gegnt veigamiklu hlutverki í umhverfis- og náttúruverndarmálum og þrátt fyrir ýmsar breytingar í stjórnskipan þessa málaflokks eigi ráðið að starfa áfram. Helstu verkefni ráðsins eigi að vera stefnumörkum og umfjöllum um grundvallaratriði í umhverfis- og náttúruvernd sbr 4. og 9. gr. laga um náttúruvernd nr. 44/1999. Núverandi skipan ráðsins er heppileg þar sem saman fara tilnefning stofnana og kosning á Náttúruverndarþingi. Til að treysta góð tengsl ráðsins við stjórnvöld er heppilegt að umhverfissráðherra skipi formann. Mjög brýnt er að ráðinu séu tryggð örugg starfsskilyrði og fjármagn.

F.h. Náttúruverndarráðs

Þröstur Sverrisson